

Motion till riksdagen

1989/90:N223

av Bengt Westerberg m.fl. (fp)

Livskraftiga småföretag

Småföretagen är betydelsefulla

Vid årsskiftet 1989 fanns det 369 000 privata företag i Sverige (exkl. de 130 000 jord- och skogsbruken). Företag med färre än 200 anställda uppgick till 368 000, det är alltså småföretagen som dominerar näringslivet.

Hela 96 % (356 000) utgörs av de minsta företagen (0–19 anställda).

99 % (364 000) utgörs av de mindre företagen (färre än 50 anställda).

Endast 1 % (3 700) utgörs av de medelstora företagen (50–199 anställda).

Småföretagen utgör 99,7 % av de privata företagen exkl. jordbruket. De sysselsätter 60 % av de verksamma i näringslivet.

Inom EG används ofta som definition på ett småföretag bl.a. att antalet anställda är färre än 500. Om detta kriterium skulle användas i Sverige skulle endast 425 eller 0,1 % av de svenska företagen vara storföretag.

Hela 70 % av det privata näringslivets arbetskraft skulle beröras av EG:s småföretag om Sverige ingick i EG. I Sverige finns 1 514 000 sysselsatta i företag med färre än 500 anställda. En dynamisk småföretagssektor är viktig för sysselsättningen och den har en avgörande betydelse för möjligheterna att bredda näringslivsstrukturen i utsatta regioner. På många mindre orter har småföretagen stor betydelse för att skapa en stabil arbetsmarknad och livskraft i bygden.

Socialdemokraternas politik för småföretagsverksamheten tar inte i tillräcklig grad hänsyn till vad som kännetecknar småföretagen. Mängder av lagar och förordningar bygger i stället på de stora företagens villkor och de är svårare att överblicka för de mindre företagen.

Plötsliga ändringar i spelreglerna skapar oro och osäkerhet hos alla företag, men mest bland småföretagen som har sin egen ekonomi och familjens trygghet tätt kopplad till det egna företaget. Lagstiftning och föreskrifter när det gäller arbetsrättsliga frågor är också ofta anpassade till de större företagens förhållanden. Utformningen av skattesystemet är också av speciellt stor betydelse för nyföretagande och för utvecklingen av de små och medelstora företagen.

Olika former av konkurrensbegränsningar – inte minst i den offentliga verksamheten – drabbar särskilt de mindre företagen, som oftast saknar möjligheter att göra sina intressen gällande gentemot myndigheter, kommuner och organisationer av olika slag.

För oss liberaler är marknadsekonomi den självklara basen i ett välfärds-samhälle. Vi behöver bara se oss om i Europa för att konstatera att marknadsekonomi är en förutsättning för välfärden. Öststaterna, som tillämpat och lovprisat planekonomi, visar nu öppet att planekonomierna gjort fullständig bankrutt och förändringar av deras ekonomiska system håller nu på att genomföras. Man söker marknadsekonomiska lösningar på sina gigantiska problem.

Utan ett fritt näringsliv och enskilt ägande finns ingen demokrati. Ingenstans i världen har ekonomisk planhushållning och centralstyrning kunnat förenas med politisk demokrati.

För att marknadsekonomi ska fungera krävs livskraftiga små och medelstora företag. De är viktiga för att en sund konkurrens ska råda på marknaden. De ger mångfald och valfrihet, de sprider det ekonomiska inflytandet och de motverkar kartellbildningar.

Konsumenten kan genom fritt köpval och prisjämförelser påverka och styra vad som ska produceras. Risken för obefogade prishöjningar, för kvalitetsförsämring och för ineffektivitet minimeras på detta sätt. Det är småföretagens närhet till kunderna som gör marknadsekonomin så effektivt. Genom sin smidighet kan de med kort varsel anpassa sig till kundernas förändrade krav.

Ideér och skaparkraft

Det är i småföretagen som mycket av det nytänkande sker vilket sedan leder till utveckling av produkter och tjänster – en förutsättning för hela näringslivets framgång. De mindre företagen utgör en god miljö för nya ideér.

Drivkraften bakom tillkomsten av många företag är en enskild människas ambition att skapa något eget och att utveckla speciella intressen och färdigheter. Etablering grundar sig ofta på en idé om att utveckla och sälja en produkt eller att tillhandahålla varor och tjänster på en viss marknad.

Många små företag har genom kreativitet och dynamiskt tänkande bidragit till vårt lands ekonomiska välbefinnande. En del har utvecklats till stora företag med imponerande exportförmåga.

Det egna företagandet är alltså viktigt för landet men det har också betydelse för den personliga tillfredsställelsen. Är det roligt att driva företag så är det naturligt att man också satsar på fortsatt utveckling trots att det innebär stora arbetsinsatser och risktagande för ägaren/företagsledaren.

Flertalet av de mindre och medelstora företagen är familjeföretag i vilka ägaren, ofta tillsammans med familjemedlemmar, är verksam. Det direkta ansvaret för företagets ledning i kombination med personligt risktagande kräver ett engagemang, som är av stor betydelse för näringslivets utveckling.

För att nå framgång krävs inte bara läggning, utan också kunskap, ekonomiskt risktagande och mycket arbete. Företagaren i ett litet företag har ofta långa arbetsdagar och får använda många kvällar och helger för administration.

Uppfinnarens villkor

Enskilda uppfinnarens tankeverksamhet ligger bakom många av de svenska industrier som idag är framgångsrika på världsmarknaden, t.ex. SKF, Nobel och Tetrapak. Dagens "amatöruppfinnare" saknar ofta möjligheter att utveckla sina idéer. Det allmänna klimatet för den här typen av kreativt arbete är dåligt.

Det går inte att kommendera fram kreativitet, utan det handlar om att positivt påverka förutsättningarna för uppfinnarens arbete. Kreativt skapande handlar mycket om inre motivation, en lidelse att lösa ett problem, att övervinna en svårighet.

En av STU tillsatt projektgrupp har haft i uppdrag att utreda hur det statliga stödet till uppfinnarverksamhet bör utformas och hur en lämplig "infrastruktur" för uppfinnare skall se ut.

Förslagen från gruppen planeras bli behandlade i den forskningspolitiska propositionen i februari 1990. Folkpartiet återkommer då med konkreta förslag om uppfinnarens villkor.

Småföretag exporterar

Frihandel är en väsentlig beståndsdel i en fungerande marknadsekonomi. Sveriges ekonomiska utveckling och välstånd har uppnåtts tack vare en omfattande internationell handel. Flertalet exportföretag är småföretag. Av de direktexporterande privata företagen i den svenska affärssektorn har 98 % färre än 200 anställda. De allra minsta företagen som inte har egen export är ofta legotillverkare och underleverantörer till större företag och medverkar därigenom till att införa valuta till Sverige.

Arbetet inom EG med att bilda en gemensam inre marknad berör i högsta grad de svenska företagen. Det skulle slå hårt mot svenskt näringsliv om det på den västeuropeiska marknaden skulle behöva kämpa på sämre villkor än sina EG-konkurrenter. Inom storföretagen pågår en strukturering för att på olika sätt skaffa sig tillgång till EG-marknaden. För småföretagen är detta svårare och därför är Sveriges officiella relationer till EG av särskild betydelse för småföretagarna. Framför allt för små företag är ett nära EG-samarbete viktigt.

Inom EG finns ett särskilt aktionsprogram för småföretagen. Syftet med detta program är att minska problemen för de mindre och medelstora företagen och att öka intresset för att starta företag.

En del av aktionsprogrammet gäller förenkling av det administrativa systemet. Bakgrunden är att små företag belastas relativt sett hårdare av samhällets regelsystem än de stora företagen. EG-kommissionen har beslutat att alla lagförslag som den lämnar till ministerrådet skall åtföljas av en värdering av konsekvenserna för småföretagen. Medlemsländerna har också tagit initiativ till att förenkla lagar och regler för småföretagen.

Enligt folkpartiets uppfattning bör även Sverige som ett led i harmoniseringen med EG införa motsvarande regler. Detta skulle på sikt onekligen kunna medföra betydande förenklingar för småföretagen.

Som tidigare nämnts har även små och medelstora företag en betydande exportandel, men det kan förmodas att en stor potential alltså finns kvar.

Många småföretag har en nog så besvärlig tröskel att ta sig över innan de kan komma ut på den internationella marknaden. Kontaktsvårigheter, språksvårigheter, bristande kunskaper om lagar och regler osv. utgör ibland ett för stort hinder för att export ska komma till stånd.

De regionala utvecklingsfonderna bör öka sina ansträngningar att underlätta småföretagens export. Företagens egna organisationer är en viktig resurs och kontakter mellan dessa organisationer och Exportrådet bör också kunna leda till nya marknader för svenska småföretag.

Regionalpolitisk betydelse

Småföretagens spridning underlättar regional balans genom att ge service och arbetstillfällen åt bygder som annars skulle ha stora svårigheter eller rent av läggas öde. Det finns ofta en personlig känsla för hembygden i kombination med företagandan. Småföretagen är mera anpassningsbara än stora företag och de har en beundransvärd förmåga att "bita sig fast" i bygder med små förutsättningar. Stora företag har många gånger en synnerligen stor betydelse för den ort där de är verksamma. Men det är av största vikt att det omkring det stora företaget finns ett differentierat småföretagande, som inte enbart är beroende av legotillverkning utan som också har en produktion av varor och tjänster oberoende av det stora företaget.

Småföretagen är viktiga från sysselsättningsynpunkt. Det är framförallt utvecklingen i dessa företag jämte nyetablering som skapar nya arbetstillfällen.

Skydda näringsfriheten

Fri etableringsrätt är en nödvändig förutsättning för marknadsekonomin. Folkpartiet föreslår i en näringspolitisk partimotion att näringsfriheten grundlagsskyddas.

I dag råder i praktiken ett näringsförbud inom flera av den offentliga sektorns sociala verksamheter. Socialdemokraternas politik har under många år gått ut på, att förbjuda eller försvåra för dem som arbetar inom vård, omsorg och utbildning, att öppna liknande verksamheter i egen regi.

Detta utgör en allvarlig begränsning inte bara i konsumenternas valfrihet utan också i näringsfriheten. Förslag om att avskaffa de offentliga monopolen framläggs i andra motioner.

Vandelsprovning, tillståndskrav och andra former av etableringskontroll som innebär generella regleringar av hela branscher ska avskaffas. Det är inte motiverat med inskränkningar och restriktioner annat än om människors hälsa och säkerhet står på spel.

Företag får inte diskrimineras på grund av att de är enmansföretag och/eller saknar kollektivavtal. När en fackförening av det skälet motsätter sig att ett företag anlitas är det ett allvarligt ingrepp i etableringsfriheten.

Enskilda initiativ bör i stället uppmuntras. Företagaren, som person, måste mötas med uppskattning – inte med misstänksamhet. Vi måste få ett samhälle där initiativ och skapande välkomnas och där toleransen mot enstaka misslyckanden blir större. Ett samhälle där socialistisk misstro ersätts med liberal tilltro.

Fri och sund konkurrens

En mångfald av företag, som bjuder ut sina varor och tjänster i konkurrens med varandra gynnar konsumenten. Det blir konsumenternas köpval som bestämmer produktionen.

En förutsättning är att inte myndigheterna ingriper på olika sätt, genom skatter som slår orättvist, etableringsförbud eller ekonomiska subventioner. En fungerande konkurrens kräver att förutsättningarna är detsamma för olika företag och ägarformer.

Särskilt viktig är frågan om konkurrensneutralitet mellan kommuners och landstings verksamhet i egen regi respektive extern upphandling. De förändringar som krävs i fråga om mervärdesskatten kommer att behandlas i samband med skattereformen.

Det galler också att alltid vara på sin vakt mot prisöverenskommelser och leveransvägran. Det ankommer på Näringsombudsmannen att noga övervaka sådana tendenser. Det är viktigt att **NO** agerar kraftfullt och snabbt. Särskilt småföretag är känsliga för långa handläggningstider. Uteblivna leveranser betyder utebliven produktion eller försäljning, förluster som i värsta fall kan leda till konkurs för det lilla företaget. Det händer att mindre företag som kraftigt sänker priserna blir utsatta för leveransvägran från sina leverantörers sida. Sådana påtryckningar från leverantörer och konkurrenter är ett brott mot marknadsekonomi och till nackdel för konsumenterna.

Fasta spelregler och ökad rättssäkerhet

Företagen måste kunna räkna med stabilitet och långsiktighet i lagar och regler. Om de förutsättningar som statsmakterna ger för verksamheten ändras med kort varsel, då skapas en osäkerhet som påverkar företagen negativt. Beslutsunderlaget förändras och investeringskalkyler kullkastas.

Missgrepp på det här området drabbar framförallt de mindre företagen. De kan inte arbeta med samma riskspridning som de större företagen och de har inte heller de stora företagens resurser till att hålla sig underrättade om vilka förändringar som planeras och genomförs.

Därför ska regelsystemet präglas av långsiktighet och de omprövningar som blir nödvändiga måste åtföljas av generösa övergångsbestämmelser.

Det ligger i sakens natur att många regler kommer att ändras i den genomgripande skattereform som nu förestår. Bortsett från de positiva effekterna av skatteförslagen i sig innebär förändringen också att ett mer enhetligt och stabilt skattesystem skapas. Därigenom förbättras förutsättningarna för en önskvärd långsiktighet i regelsystemen.

Folkpartiet ställer i flera sammanhang krav på ökad rättssäkerhet. Det kravet har aktualitet också när det gäller företagande. Flera uppmärksammade fall har visat på konflikter t.ex. mellan skattemyndigheter och småföretagare, konflikter som rimmar illa med rättssäkerhetskravet. Kravet på förstärkt grundlagsskydd för äganderätten har aktualiserats bl.a. i samband med uttaget av den s.k. engångsskatten.

Lagstiftning och tillämpning skall ske på ett sådant sätt att godtycke och

maktmissbruk förhindras. När myndigheterna gör fel skall företag och dess ägare hållas skadeslösa. I grundlagen måste äganderättens ställning förstärkas. Förslag i detta syfte läggs också fram i andra motioner från folkpartiet.

Mot. 1989/90
N223

Sprid ägandet – bort med löntagarfonderna

Folkpartiet bekämpar maktkoncentration. Vi vill att svenskt näringsliv skall ha ett så spritt ägande som möjligt. Det är en av anledningarna till att de kollektiva löntagarfonderna måste bort och inte kompletteras med nya fonder som LO föreslår.

Löntagarfondernas avveckling behandlas i en trepartimotion från folkpartiet, moderata samlingspartiet och centerpartiet.

I stället vill vi se mer av individuella andel-i-vinst-system. Politiker och myndigheter bör vara positiva till att anställda blir delaktiga i vinsten och får ett starkare personligt intresse av lönsamheten i företaget. Andel-i-vinstsystemet ger inflytandet till dem som arbetar i företaget och inte till centrala fackliga organisationer. Därför skall inte individuell vinstdelning försvåras eller förhindras – utan stimuleras. Det gör fler till ägare av svenskt näringsliv.

Folkpartiets förslag om andel-i-vinst-system behandlas utförligare i vår motion om ägandespridning.

Byråkrati och krångel

En av fördelarna med det mindre företaget är frånvaron av intern byråkrati och bundenhet. Småföretagaren kan snabbt anpassa sin produktion till kundens krav.

Men myndigheternas regelverk och byråkratiska krångel är besvärliga för de små företagen, som inte är stora nog att hålla sig med särskilda kamerala avdelningar. Detta måste myndigheterna ta hänsyn till och förenkla så mycket som möjligt.

Det är angeläget också att ytterligare begränsa det uppgiftslämnande som nu innebär trist arbete på helger och kvällar. Folkpartiet föreslår därför att delegationen som granskar myndigheternas krav på företagen återinförs.

Arbetsrätten

Den arbetsrättsliga lagstiftningen är inte anpassad till småföretagen. En översyn behöver därför göras. Den bör bl.a. gälla arbetstagarbegreppet. Det är viktigt att det finns klara regler för huruvida en person är att betrakta som anställd eller företagare. Även de arbetsrättsliga skadestånden ingå i översynen. De står ofta inte i rimlig proportion till den uppkomna skadan.

Genom att gällande kollektivavtal innehåller begränsningar i den lagstadgade rätten till sex månaders provanställning är det i praktiken ett stort antal, framförallt mindre, företag som inte har denna möjlighet. Inte minst för att stimulera provanställningar i småföretagen är det viktigt att dessa hinder undanröjs. Även dessa frågor bör prövas.

Folkpartiet hälsar med stor tillfredsställelse att det nu finns en överenskomst om en skattereform 1991 och riksdagsbeslut om ett inledande steg 1990. Vi har länge påtalat nödvändigheten av en reformering av det gamla skattesystemet så att det lönar sig att arbeta.

Den grundläggande principen i reformarbetet är likformig och enhetlig beskattning med kraftigt sänkta skattesatser på en breddad skattebas. Därigenom kommer t.ex. folkpartiets krav på lägre marginalsatt och automatiskt inflationskydd att genomföras.

Även företagsbeskattningen reformeras genom sänkt skattesats och breddad bas. En väsentlig effekt härav blir minskad inlåsnings av vinstmedel i historiskt vinstgivande företag. Detta kommer att leda till en bättre fungerande marknad för kapital och investeringar.

Skattereformen väntas leda till att både de totala skatterna och de totala offentliga utgifterna sjunker uttryckta som andelar av bruttonationalprodukten. Redan 1991 leder skattereformen till 6 miljarder kronor lägre skatter. Därefter skapas bättre förutsättningar att gå vidare med sänkt skattetryck.

Skattepolitiken kommer att behandlas utförligare inom kort i särskild ordning.

Vi vill dock redan nu poängtera viktiga kompletterande förslag som bör genomföras när det gäller småföretagsamheten:

- Förmögenhetsskatten på arbetande kapital i små och medelstora företag måste avskaffas.
- Arvsskatten på arbetande kapital i små och medelstora företag måste sänkas för att underlätta generationsskiften.
- Det krävs lyhördhet för egenföretagarnas speciella situation.

Folkpartiet ser det som en viktig uppgift att uppmärksamma egenföretagarnas speciella förhållanden, då dessa inte alltid kan utnyttja skatteregler som passar för andra typer av företag. Vi vill också att möjligheten att införa personliga investerings-/riskkapitalkonton utreds. Syftet med sådana konton skulle vara att underlätta för löntagare som önskar starta ett eget företag.

Arbetsgivaravgifterna

Arbetsgivaravgifterna upplevs av många mindre företag som de mest betydande. I andra motioner till detta riksmöte föreslår folkpartiet

- att den "tillfälliga" arbetsmiljöavgiften på 1,5% som beslutades våren 1989 avskaffas fr.o.m. 1 juli 1990,
- att den särskilda ATP-avgiften på 0,2% till de kollektiva löntagarfonderna avskaffas från samma datum, samt
- att sjukpenningssystemet reformeras genom bl.a. införande av en s.k. arbetsgivarperiod. Detta kombineras med en sänkning av sjukförsäkringsavgiften. Effekterna blir särskilt positiva i de mindre företagen som ofta har en lägre sjukfrånvaro än stora företag men som idag betalar lika mycket i sjukförsäkringsavgift.

Utvecklingsfonderna

Utvecklingsfonderna skall enligt folkpartiets uppfattning koncentrera sina insatser till serviceverksamhet, medan kreditgivningen på grund av utvecklingen på kreditmarknaden i övrigt har spelat ut sin roll. Utvecklingsfonderna bör prioritera de minsta småföretagen och bedriva en konsultverksamhet med rådgivning och kontaktförmedling.

Ett krav, som folkpartiet framfört under många år, är att utvecklingsfonderna måste vidga sin målgrupp till att omfatta även hantverk och serviceföretag. Nuvarande förhållanden blir alltmer ohållbara. Onödiga gränsdragningar, som är svåra att motivera, måste undvikas. Stor kunskap om företagssamhet och marknadsmöjligheter bör finnas i utvecklingsfondernas styrelser för att göra stödinsatserna på rätt sätt och i rätt företag. Till utvecklingsfondernas styrelser bör väljas personer med företagserfarenhet.

Kvinnor som företagare

Det finns en historisk tradition av företagsamhet bland kvinnor. Kvinnligt företagande minskade avsevärt under strukturförändringar på 50- och 60-talen, men har därefter återigen expanderat. Det finns ett ökande intresse bland kvinnor att bli egna företagare – ett företagarintrasse som är till stort gagn för svenskt näringsliv.

Hela samhället har ett intresse av att kvinnors kreativitet tas till vara. Inte minst därför skall enskilda alternativ inom vård och omsorg, där många kvinnor arbetar, uppmuntras.

Kvinnlig företagsamhet finns i stor utsträckning i servicebranscher och i mindre utsträckning inom tillverkningsindustrin. Kvinnor som företagare är därigenom uteslutna från möjligheter till stöd från de regionala utvecklingsfonderna. Detta är ett av skälen till att vi föreslår att utvecklingsfondernas målgrupper utvidgas.

Kvinnlig företagsamhet finns utförligare behandlad i folkpartiets motion om jämställdhet.

Utbildning

Näringslivet har idag brist på yrkesutbildad arbetskraft. För småföretagen är detta särskilt bekymmersamt eftersom de har mindre resurser att rekrytera kvalificerad personal eller erbjuda utbildning inom företaget.

Grundskolan skall förmedla baskunskaper och ta tillvara elevernas personliga anlag. Elevernas kontakter med arbetslivet måste ske tidigt i grundskolan. Lärare och SYO-konsulenter skall ges större möjligheter att få ökade kunskaper om småföretagens roll i svenskt näringsliv.

Gymnasieskolan måste anpassa språkundervisningen till en ökad internationalisering.

Den yrkesinriktade utbildningen på gymnasieskolan står inför en genomgripande förändring. Riksdagen har beslutat om en försöksverksamhet med en förändrad yrkesutbildning som bygger på förslag från ÖGY. Utbildningen skall ske i nära samverkan med arbetslivet. Det är viktigt att yrkesråden och företrädare för branscherna får vara med i ett samarbete om läropla-

nera. En jämförelse bör göras med de krav på respektive yrke som ställs inom EG-länderna. Även lärlingsutbildning är ett bra alternativ till gymnasieskolan. Den bör alltså ges ökade resurser. Det gäller både antalet platser och statsbidragen för dess anordnande.

Lärlingsutbildningen skall inte omgärdas av bestämmelser och förbehåll, utan vara ett alternativ till linjer i gymnasieskolan. Statsbidrag bör utgå med 75 % första året, 50 % andra och 25 % tredje året. Gränsen för antalet lärlingsplatser bör undanröjas.

Folkpartiets krav på förbättrad lärlingsutbildning utvecklas ytterligare i en annan motion.

Hantverket på frammarsch

Under de senaste åren har intresset åter ökat för hantverk, liksom medvetenheten om att hantverksyrket kan vara en framtidsbransch. Många ungdomar intresserar sig nu för gamla hantverk och skaffar sig utbildning för dessa.

Hantverksskunnande – förvärvat genom generationers praktik – kan stödja dagens teknik och initiera morgondagens.

Folkpartiet tar upp hantverksfrågorna utförliga i en särskild motion.

Detaljhandeln

Enligt folkpartiets uppfattning måste detaljhandeln ägnas större uppmärksamhet. Den har utomordentligt stor betydelse som länk mellan producent och konsument.

Utgångspunkten skall vara att skapa förutsättningar för ett distributionsystem som kännetecknas av mångfald, effektiv konkurrens och fri prisbildning. Koncentration och blockbildningar i grossistledet minskar detaljhandels möjligheter att differentiera varuutbudet och leder till dyrare varor.

De fria affärstiderna måste behållas. Leveransvägran, karteller och monopol i alla dess former måste aktivt motverkas. Detaljhandels villkor behandlas utförligare i en särskild folkpartimotion.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att alla lagförslag som berör småföretagen skall åtföljas av en redovisning av konsekvenserna för dessa företag.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att företag som är enmansföretag och/eller saknar kollektivavtal inte får diskrimineras,¹⁾

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prisöverenskommelser och leveransvägran,

[att riksdagen beslutar avskaffa förmögenhetsskatten på arbetande kapital i småföretag. ²⁾

[att riksdagen hos regeringen begär förslag om sänkt arvsskatt för att underlätta generationsskiften. ²⁾

[att riksdagen hos regeringen begär en utredning om personliga investerings-/riskkapalkonton, ²⁾

3. att riksdagen beslutar att de regionala utvecklingsfondernas låneverksamhet avvecklas,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de regionala utvecklingsfondernas serviceverksamhet med exportkontakter för småföretag,

5. att riksdagen beslutar att de regionala utvecklingsfondernas målgrupp utvidgas till att gälla också hantverks- och serviceföretag,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om valet av ledamöter i de regionala utvecklingsfondernas styrelser,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om återinförande av en delegation för att begränsa krångel och byråkrati, ³]

[att riksdagen hos regeringen begär en översyn av de arbetsrättsliga lagarna med syfte att få en bättre anpassning till de mindre företagen, ¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lärlingsutbildningen. ⁴]

Stockholm den 18 januari 1990

Bengt Westerberg (fp)

Ingemar Eliasson (fp)

Karl-Göran Biörsmark (fp)

Birgit Friggebo (fp)

Elver Jonsson (fp)

Daniel Tarschys (fp)

Jan-Erik Wikström (fp)

Kerstin Ekman (fp)

Charlotte Branting (fp)

Sigge Godin (fp)

Ingela Mårtensson (fp)

Anne Wibble (fp)

Isa Halvarsson (fp)

¹ 1989/90:A723

² 1989/90:Sk354

³ 1989/90:Fi406

⁴ 1989/90:Ub231